

АГЕНТУРНОЕ ДОПОВІДЬ

102
104

Источник - "ПРОФЕССОР"
Об'єкт - Ред. изд. круга.
Дата приёма 17/III-33г.
Вем принято - Оперуполномоч. 2 Отд. СПО - ПЕРСОНСКИМ.

Група ХВИЛЬОВОГО-КВИТІНА в українській літературі представляла цілий час нацистський ухил на своєрідний маншовизм, псевдопролетарський базис. Вона втратила свої літерганізації /Валпите, літярмарок, Пролітфронт і група А/ і власні органи. Хвильовиам, як літературно-політичний напрямок був, як ні домо, розбитий. Тим часом екс-валпівська група переховала свій склад і дружині взаємозв'язки поміжстарими соратниками. Її почастило зберегти певну внутрішню суцільність і убергтися від диференціації. Існуючи в формі неофіційного "содружества", вона сподівається на кращі часи й намагається дістати певний вплив на літературну та національно-культурну політику. Група має своє чимале представництво в Оргкомі письменників, дістала в свої руки редактуру ж. "Червоний Шлях" і, що для неї особливо важливо б.м. освіла апарат в "ва ЛІМ /редакторат/, де став на чолі ЗПІМ, енергійний хлопець із колишніх лівих валпівців, що вважався за пролетарського письменника в складі дрібнобуржуазної групи. Навчені гірким досвідом - екс-валпівці особливо бояться тепер будь чим себе скомпрометувати в політичному відношенні. Отже, про всякі б.м. відповідальні справи розмовляють вони виключно серед своїх у дошку. Але скільки вони зацікавлені поширенням впливу розмовляють на опиниці і з б.м. корисними людьми з іншого табору. Підхід обережний. Зокрема перед тим, як почати зі мною розмови, мою мовити б. кандидатуру, обмірковану в осени 1932р., м.і. у м.Куп'янську за участю Хвильового, ВИПНІ, під час полювання і розпитування про мене декого з місцевих мешканців. Принаймні, звідтіля такі до мене дійшли відомості.

У складі групи є цілком ліві письменники, як ШПИК, ПАНЧ і загально відомі праві, як СЕНЧЕНКО. Проте така розбіжність взаємовідносин поміж ними не псує і, треба гадати, в них є спільна платформа. Що до платформи, то усі розмови з А. ЛЮБЧЕНКО, П. ТИМІНОЮ, почасти з іншими, показують, що нацдемівське забарвлення у згаданих письменників зберігається й дотепер. Остання розмова з А. ЛЮБЧЕНКОМ показує, що відношення в нього до партійної лінії в нацкультпитанні на Україні негативне. Принаймні, в останніх заходах по цій лінії вважає він великодержавництво. З іншого боку цікаві також і погляди на революцію, що їх розвиває ЛОГАНСЕН, на мій погляд, вони не тільки його особисті, скільки групові. У нашій країні відбулись "преждевременные ро́ды" соціалізму, а в таких випадках багато неприємностей мають і мати і дитина. Треба сподіватись на такий собі нормально народжений соціалізм з Європи. Звичайно і там потрібна буде революція. ЛЮБЧЕНКО теж колись казав, що радянська Німеччина певною мірою обмежила б Росію в її Поводженні з нацменостями Союзу.

На сьогодні серед деяких, принаймні, представників групи западнували настрої доволі сумні. Справи вражіння те, що промова Т. ПОПОВА в "Березолі" зроблена руською мовою, хоч він добре володіє українською і що в ній про великодержавництво не сказано, що з нього є головна небезпека, але сказано, що петлюрівством і далі ще вестиметься боротьба. Крім того погане вражіння справила поява в Харкові Б. КОБАЧЕНКА. Очевидно, екс-валітани зроблять усе від них залежне, аби довести, що ведеться боротьбу не з петлюрівством, як виявом буржуазного опору соціалізму, а з національною формою укр. радянської культури А. ЛЮБЧЕНКО каже, схвилюваний, що він бачить ніяку таких явищ у нашому житті, що вони наводять його на дуже сумні міркування і що тепер його вже абсолютно ніщо не здивує. Вважає за основне завдання на сьогодні просто зберегти своє фізичне існування. У них були відомості, що ЦК дасть після статті в "Комуністі" пояснення в нацсправі, а після виступу в "Березолі" він ладен гадати, що їх обдурено. У зв'язку з цими подіями відбулися якісь помід своїх наради.

Що до обережності то у групі є відомості, що за ними стежить обо може стежити ДПУ. Про таку обережність іноді випадково згадують КОМІШЕНКО та СЕНЧЕНКО. ДПУ груп, в кожному разі цікавить і вона деяке уявлення про зацікавленість до себе має. Особливо ТИЧІНА один час цікавився цим питанням, але суть справи йому безперечно пояснювали інші. В кожному разі і ця сторона в них перебачена.

ЛОГАНСЕН теж певно з слів інших казав мені нещодавно, що українське ДПУ більш "хохлів" ловить, як шпигунів та злочинців, з якими не може упоратися, як слід. Ця думка по моєму виходить од лівих вапеліян.

Взаємозв'язок у "содружестві" підтримується щільний, але, нажаль, нас свій етикет що до випивки та закуски /про це теж дещо казав ЛОГАНСЕН/ так за станом здоров'я, як і за бюджетом мені залишається мало приступити.

ПАНЧ останнього часу перестав побовхатись за себе, а що до нацкультсправи вважає, що останні заходи його особисто не зачеплюють, а щодо інших то в нього тут хата з краю. Проте й

він чомусь саме сьогодні якийсь сумний. ПАНЧ особливо незадово-
лений з діяльності голови Оргкому І.Ю.КУЛИНА і вважає, що компро-
метує /запізнений матеріал, офіційні статті/. Брак руху в укр.-
літературі ставить її під загрозу застою та занепаду - і винна
в цьому лінія КУЛИНА.

В Оргкомі згадана група веде лінію ніби на ізоляцію КУ-
ЛИНА, ЗУПАНА, МИСИТЕНКА від решти. Нещастя з оргкомівським журна-
лом, що ніяк не може вийти, а в № 1 містить друкований вже мате-
ріал у тому числі й поему КУЛИНА з альм. "РУХ", як кажуть, дуже
сприятиме цьому завданню, отже й збільшенню авторитету групи.
Інша лінія роботи на репутацію групи - це висування в "генії"
окремих її представників: крім ТИЧИНИ ще БАКАНА, КУЛИША, ЯНОВСЬ-
КОГО, яким репутацію великих майстрів робиться, використовуючи
всі зв'язки групи. Мати в своєму складі великих письменників,
особливо ж таких, що виходять на союзний та міжнародний "teren"
це є справа серйозної політичної ваги. Тоді з групою так чи
так, а рахуватимуться. Іоруч допомагає компрометація видатних про-
летарських письменників та старання використання тих дуримців,
що т письменники можуть десь припустити. В якомусь зв'язку з
цими завданнями групи стоїть і славнозвісна "лівацька"
хрестоматія АКАДАМІКА СКАРОВА, ЕРМІЛЕНКА, що в неї боровся Оргком
і що проти неї написав у "Комуністі" статтю ПАНЧ /а вони заяву
за фальшування цитат із книжки/.

Зв'язки групи різноманітні. Загально відомі
театральній лінії з "Береводем" з осередком ДБОУ і т.і. З
рос. ГІЗ"ом мафть зв'язок через ДЕЙТЕСА, через нього ж із окреми-
ми письменниками. БАКАН листується з ВАГРИЦЬКИМ. Є зв'язки
по віськ.лінії.

Зокрема ДЕЙТЕС докафовець і завідує сектором оборон-
ної літератури. Через П.Н.ПЕТІНОВА є, здається, зв'язки з ні-
мецькими письменниками. Через ТИЧИНУ з союзними, армянськими та
груз. Дуже можливі поза цими б.м. офіційними ще інші, більш
"інтимні", але як про це довідатись я ще не знаю. Свої люди в
них є б.м. усюди, де треба. До вапліянської групи на сьогодні
б.м. притягався СІМЕНІНА, вони тягнуть до себе Первомайського,
здається ВОВНИСЬКОГО та ІРЧАНА і взагалі мають намір обрости
союзниками. В якій мірі мають вони виходити поза межі літера-
турної політики теж мені не цілком ясно, але накульстиправа ці-
кавить їх у цілому обсязі. .... і хочеться і колеть-
ся. А.ЛЮБЧЕНКО вже почав на доволі непевну адресу "трима... ....
Настрій у них стає пригнічений.-

З Г І Д Н О :